

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ES HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Műhelyben: Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor. — fill.
Világban: Félévre 9 kor. Negyedévre 4 kor. 50 fill.

Szerkesztő:

Dr. Varga Lajos

Felolós szerkesztő:

Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Piac-utca 9. Telefon 412

A függetlenségi párt ellenségei.

Hogy a haladó-párt és a vele egy huron pendülő szabadelpárt volt vezérei nincsenek megelégedve a jelenlegi politikai alakulással s hogy a bukás és feledés homályából újból az aktív szerepre vágnak, ezt értjük. Végre is a politikai halottak reménykednek abban, hogy a feltámadásból ők sincsenek kirekesztve. De nem értjük és józan ésszel nem értheti senki, hogy éppen a függetlenségi és 48-as pártban akadnak egyesek, akik ebben a feltámadásban segítségükre akarnak lenni.

Már rég volt fontosabb kérdése a függetlenségi és 48-as pártnak, mint az, amelyet most bizonyos oldalról oly sokat feszegetnek, vajjon megmaradjon-e a párt a mai formájában, vagy pedig ősi elveihez és programjához ragaszkodván, hagyja cserben a Wekerle-kormányt s igyekezzen egy „radikális” pártalakulásnak magját alkotni.

Nyilvánvaló, hogy ennek a kérdésnek bármilyen formában történik is a megoldása, óriási fontossága van, nem csak a függetlenségi párt, hanem egész alkotmányos életünk szempontjából. És éppen azért nem lehet elég sokat foglalkozni azzal, hogy mi következne be akkor, ha sikerülne az az aknamunka, amelylyel a volt szabadelpárt és haladó párt vezérei, a függetlenségi pártnak egyik-másik vezérszerprévagyó tagjának segítségével a jelenlegi politikai alakulást romba akarják dönteni.

Hogy a jelenlegi parlamentáris helyzet és a jelenlegi politika irányzat nem felel meg teljesen a függetlenségi és 48-as párt programjának, azt nem tagadjuk. Végre is minden pártnak, főleg egy többségben levő pártnak joga is van, kötelessége is azt követelni, hogy az egész kormány az ő soraiból alakuljon meg, a kormány az ő elveinek képviselője legyen s az ő programjának megvalósításán munkálkodjék.

Ha ebből a szempontból nézzük a helyzetet, akkor csakugyan azt kell mondanunk, hogy ennek az absztrakt politikai tételnek nem felel meg a mai helyzet. De épp Kossuth Lajos mondta, hogy a politika az egzisztenciák tudománya, hogy tehát a politikai életben az

absztrakcióknak nincs jogosultságuk s hogy a „török szakad” nem a politikai sikerek garanciája.

Az a koalíciós kormány, mely a másfél évi abszolutisztikus aera után megalakult s mely a romok eltakarítását és egy új alkotmányos fejlődés lehetőségének garantálását tűzte feladatául, semmiféle pártprogram megvalósítását nem akarja, átmeneti jelleggel foglalta el helyét s azóta is folyton átmeneti jellegét hangoztatta. Kossuth és Apponyi csak azért léptek be ebbe a koalíciós kormányba, mert most sem a 67-es alap, sem a 48-as program kiépítése szóba nem kerül, hanem csakis egy normális politikai helyzet megteremtése, egy olyan helyzet amelynek megteremtésén mindenskrupulus nélkül munkálkodhatik mindenki és kell is, hogy munkálkodjék mindenki, akár 67-es, akár 48-as.

Azok a belügyi reformok, amelyeken Andrássy Gyula dolgozik, s melyek az autonómia megerősítését akarják, s amelyek elejét akarják venni annak, hogy a törvényhatóságok önkormányzat újból olyan veszedelmeknek lehessen kitéve, mint ahogy ki volt téve a Fejérváry kormány alatt, nem 67-es és nem 48-as politika, hanem az általános magyar nemzeti politika, amelynek támogatására össze kell fogni mindenkinek akár 67-es, akár 48-as. És így abban a gazdasági programban, melyet Kossuth Ferenc a budgetárgyaláson kifejtett, megnyugodhatik a 48-as pártnak minden híve, mert hisz ilyen bő, ilyen igazán magyar gazdasági programot magyar miniszter szájából még nem hallottunk. Wekerle adóprogramja sem pártprogram, hanem éppen a függetlenségi párt által rég hangoztatott követelés és Apponyi programja a magyar nemzet oktatásról szintén olyan, hogy abban egyetlenegy mondat nem volt, amelyet minden igaz magyar ember a magáénak nem vallhat.

De senki sem tud sem Wekerle, sem Andrássy beszédében olyan kijelentésre rámutatni, amely a 67-es alapnak a régi szellemben való fentartását és szilárdítását hangoztatta volna, míg ellenkezőleg Kossuth Ferenc is, Apponyi Albert is ismételtel kijelentették, hogy Magyarország függetlenségének kiépítését tartják feladatuknak, a mi-

niszteri székben is megmaradt ugyanaz, ami volt ellenzéki vezér korában.

Nem tarthattuk tehát őszinte és becsületes politikának, ha éppen a függetlenségi párt soraiból akadnak egyesek, akik ennek a kormánynak ellenzéket akarnak szervezni. Nem tarthatjuk azt másnak, mint jogosulatlan személyes ambíciók ki nem elégitése fölött érzett dühnek és elkeseredésnek, mert akciójuk sem nem hazafias sem a függetlenségi párt érdekeit nem szolgálja.

A függetlenségi párt soha még ekkora számarányban a parlamentben helyet nem foglalt. Vezetéi benn ülnek a kormányban, s éppen azért, mert a parlament legnagyobb, sőt az abszolút többséget alkotó pártja áll mögöttük, a kabinetnek felfelé is a legbefolyásosabb tagjai. Akik most akárminő jelszavak alatt gáncsot akar nekik vetni, annak nincsenek a függetlenségi párttal becsületes szándékai, s egyéni céljait akarja szolgáltatni azzal a pár emberrel, akit a hamis jelszavak esetleg arra csábíthatnának, hogy a függetlenségi párt tagjainak sorából kilépve egy új párt megalakulását segítse elő.

És nagyon furcsa gusztusnak tartanók, ha akadnának, akik inkább szövetkeznének a volt haladó-párttal csak hogy vezető szerephez jussanak, semmint megmaradnak, ha mindjárt alárendeltebb szerepkörben is, a jelenlegi pártvezérek oldalán.

És azért nem is hisszük, hogy ez az aknamunka sikerre vezessen.

Orosz vértanúk.

Hiába rázkódik össze a világ, hiába börczong végig a rettenetes rémület a mult embereinek testén s hiába hangoztatják ezren megbotránkozva, hogy „vadállatok” ezek az orosz forradalmárok, kik hideg elszántsággal, az emberiség jövődjében való hittel mennek gyilkolva a halálba, — ezek az emberek vértanúk.

Ugyanolyanok, mint akiket ezer évek előtt keresztire feszítettek a szeretett hitéért, mint akiket Róma cirkuszainak öblébe vetettek, hogy kiéhezett oroszánok vágják húsukba karmukat, mind a megváltás, a világboldogság nagy eszméjéért haltak meg, s ugyanezt tesszik az oroszok. De ők már egyben előtte járnak elődeiknek, ők nem en-

Találkozunk a Kőlcsei kávéházban.

HIREK.

Lengyel Imre indítványa.

Kellemetlenkedés — álarc alatt.

Mióta az új élet beköszöntött, Lengyel Imre hajduszboszói táblabíró, aki ösmert tiszavirág, a legkülönösebb tulzásba esett. A régi lojalitást, amely minden tiszadarabban szemben honolt benne, elhajtotta magától, sőt ellenzéki babérra vágyik. Természetes dolog, hogy nem tudja, de nem is akarja megérteni, hogy ez nem illő hozzá: mert hiszen mégis sok, hogy valakiből 30 évi közpályafutás után törjön ki a 43-as vér és mindaz, amit eddig hazugságnak tartott és nevezett, vezéreszméjévé váljék. Ez az ellenzékiesség (minden áron az!) csak álarc, amelyet a régi rendszer embere, magára vett, hogy kellemetlenséget szerezzen a nemzeti kormánynak.

Azelőtt sohasem voltak Lengyel Imrénél ilyen ellenzéki gondolatai, de még indítványai sem. Bámulsos, hogy az ő tiszavirágai mindig Lőrinc-nap után virítanak. Egészen természetes tehát, hogy Hajdúmegye közgyűlése „illő komolysággal” fogja tárgyalni ezt az indítványát is, mert hiszen kevés ember lesz a köztörvényhatósági bizottságban, aki a nevetségest föl ne találja benne. Mert hiszen mért jutott eszébe éppen most Lengyel Imre királyi táblabíró urnak, hogy a királyi fizetését leszállítsa? Hiszen a felemelése ellen — alighanem szociális szempontokból! — nem tiltakozott? Most jut eszébe tehát ez a honmentő gondolat a tiszavirágok bukása után? Ejjnye, ejjnye, hát már a király nevében itélkező, loyális táblabírók közt is akad ilyen forradalmi lengyelkét táncoló hajdúvármegyei bizottsági tag?

De nehogy azzal vádolhasson bennünket Lengyel Imre királyi táblabíró ur, hogy az ő tiszavirági ellenzékiességét a nyilvánosság elől elzárjuk, ime szó szerint közöljük indítványát:

Tekintetes hajdúvármegyei törvényhatósági bizottság!

Hajdúvármegye 1903. május 15-én tartott rendes közgyűlésén, amidőn a királyi udvartartási költség felemelésére vonatkozó állandó választmányi javaslat felett döntött,

gedhetik magukat imádsággal ajkukon a halálba hurcolni, hanem ha már meg kell halniok rettenetes igazságot osztanak.

Egy bombarobbanás, néhány revolverlövés és az autokratizmus szolgálói vértelen ajakkal, beesett szemmel dőbennek össze. Mikor kerül rájuk a sor? Mikor bukkan elő az az ösmertlen, aki az ő végzetük, aki az ő halálukat hozza. És látjuk immár esztendő óta, hogy jönnek megszámlálhatatlan sorban mindazok, akik halált osztva nem félnek a haláltól. És ez az igazság. Egyenlő esély van mind a két oldalon, sőt mi több, a bombavető, a szabadságért gyilkolók halála egész bizonyos. És még sem félnek, és mégis egyre jönnek. Diákok, munkások, katonák, lányok, asszonyok, és amerre továbbhaladnak, robban a bomba, ömlik a vér, jajgatás és sírás támad s felütnék a katonai, a cári vérbíróság, a halálos ítélet, a sortűz s a titokzatos éjjeli temetés.

Rettenetes háboru folyik ott fenn északon. Azok állanak szemközt egymással, akik elveszthetik örökölt rangjukat, vagyonukat, jogosnak hirdetett jogtalan kiváltságait és velük szemben a sok millió senki, ami minden emberi jogot el nem akar nyerni: a nép. A véres háboru kimenetele nem lehet kétségtelen. A millióknak, a szabadságra vágyóknak kell győzniük. Nemcsak, mert az eszme hatalma erősebb minden cári hatalomnál, de mert számuk elfogyhatatlan, kiapadhatatlan. Jönnek szakadatlan sorban, elszánt, hideg fanatizmussal s nem félik a halált. Eljövendő boldog álmokért, mi egy későbbi generáció váloisága lesz, hainak vértanuhalált. S mikor egy-egy szolgálója elmulik erőszakos halállal a csárnak másnap megjelenik a sztereotip távirat: „a cárné megröndülten zokogott”. De hogy milliónyi nép zokog, azt sem a cárné, sem a cárné észrevenni nem akarják.

Leánykérőben.

— Angolból. —

John Bloom atyjának egyetlen fia volt. Pozsgás, teli órái körül jókedélyű, ha nem is nagyon szelleműs szemek kandikáltak elő, amelyek e pillanatban különben is mély gondolkozást árultak el, mert gazdájuk azon vándorolt, nem lenne-e cászerű, ha ő is bérlesek csapna fel s egyuttal meg is nőszülne.

E kérdésen töprekedett ő már vagy harminc éves kora óta minden áldott este és immár harminchárom esztendő sulya nyomta vállait; tehát nem nagyon korai elhatározásnak tekinthető, ha pipáját piszkálva, végre így fakadt ki:

— Miért is nem? Férfi vagyok s nem hitvány báb!

De kivüle még más kettő is gondolkozott e kérdés felett, akik sokkal türelmetlenebbül ismételték:

— Miért is nem?

E kettő: édes anyja és Lisbeth Glee volt, a szép Lisbeth, aki a szomszédjuk kékszemű, szőke hajú leánya. Ovális arca fehér volt, akár csak a hajnali köd, amely a völgyek felett leng és rózsaszínű, akár csak a nyíló rózsza és fogai ragyogtak, akár csak a mandula magok és kacagása még a szívbe is belopózt.

És a szép Lisbethet megölte volna a szegény, ha valaki csak sejtene, hogy ő minden áldott este bosszusan mondogatja:

— Miért nem nyitja már ki a száját, az a balga ember?

Egyik júniusi vasárnapon történt, hogy John elhatározta, hogy a döntő lépést megteszi.

Utközben találkozott a szép Lisbethel, aki éppen a templomból ment ki. A leány szíve hevesebben lüktetett, amint John nagy árnyékát az uton megpillantotta és pirulva megállott várakozva az őt követő csintalan, kacagó barátjára. — John is várt; ez volt az erősebbik oldala.

Végre feloszlott a kedélyes leánysereg és kacagva, meg tereferélve elszéledtek ki jobbra, ki balra. Betty két barátjával John felé tartott. Utóbbi nevetett és akkor a leányok is, midőn pedig továbbhaladtak, ő is követte őket némi távolságban.

A keresztuton megálltak a leányok, hogy elbucszanak egymástól és ekkor ő hozzájuk szegődött.

— Nagyon szép idő van, — jegyezte meg.

— Persze, a legszebb, hogy menyasszonyt válasszunk, — felelte némi célzással az egyik leány.

— Mit ér, ha nincs versenyző! — gnyolódik a másik és aztán úgy eltűntek, akár csak a szélfuvallom.

John megragadta a leány kezét. Különös érzélem fogta el őt, de nem találta meg a kellő kifejezést és hallgatva haladtak előre. Amint Betty otthonához közeledtek, John zavartan jegyezte meg:

— Az én anyja igazán jó sör felett rendelkezik. Beh jól esnék bár csak egy korty is belőle...

csak öten akadtak, akik az állandó választmányi javaslata mellett szavaztak.

Mi tehát, a nagy többség, megbuktatuk az állandó választmány javaslatát, aminek következtében a vármegye feliratot intézett a képviselőházhoz, amelyben ellenezte a királyi udvartartási költségeinek felemelését.

Az ellenzék minden igyekezete hasztalan erőlködés maradt, mert az akkori kormánypárt leszavazta őket és 2 millióval emelkedett a királyi udvartartási költség.

Most 256 függetlenségi képviselő támogatja a mai kormányt, tehát a hatalom kétségtelen abszolút többségével, a kezében van és fel sem tételezhető, hogy az ország sanyaru viszonyai közt, a nemzetlől nyert óriási hatalmával csupán magyar gavallérságból az 1093. évi álláspontot érvényre juttatni nem akarná.

Sőt tovább megyek és emlékeztetem a mai többséget, hogy mindig azt hangoztatta, hogyha nincsen magyar királyi udvartartás, nem szavazható meg a magyar királyi udvartartási költség.

De mert köteles a függetlenségi párt, programjához hiven, a magyar kir. udvartartást, a lehető legrövidebb idő alatt létesíteni, megengedem, hogy ezuttal még nem lehet addig, hogy a kir. udvartartási költséget, azért, hogy magyar királyi udvartartás nincsen, egészen megtagadja.

De mert a mai nemzeti demokrata kormány, a nemzet adózó képességével arányban nem álló, felesleges fényűző kiadásokat nem engedhet meg: a királyi udvartartási költséget legalább öt millió koronával leszállítani kell. Hiszen még akkor is, sokszorosan többet fizet, a 18 millió szegény magyar az államfőnek, mint a 40 millió dúsvagyonnal bíró francia.

Ha az állami díjnokok, a tanítók, a munkások nyomoruságos helyzetére gondolunk; ha az országosan még mindig nem rendezett szegényügyet szemügyre vesszük; ha azt a számos elszomorító képet vizsgáljuk, mely ebben az országban mindenütt, minden téren szemünk elé tárul: ugye csakugyan horribilis az az összeg, az a 11 300 000 korona, amit e százalomra méltó ország, a királyi udvartartásra, tulhajtott lojalitásból megszavaz.

A paktummal nem ellenkezik ez az igyekezet és a király, különös tekintettel arra is, hogy a közte és a nemzet közt dühöngő nagy pert a nemzet vesztette el:

— Nagyon szívesen, — mondá Betty szárazon.

John követte a leányt a tágas kövekkel kirakott csarnokba, amelynek közepem rozoga lábakon még rozogább asztallap volt, melyen a teakészlet fénylett.

Glee asszony leányának öregebb kiadása volt, hasonlítottak egymáshoz, mint két fenyő; az egyik szép, fiatal s zöld, a másik pedig érett és némileg tulfásult.

— Inni akar egy pohár sört, — mondá a leány, Johnra mutatva.

— Nem, nem — gagyogott az, aki most a föld alá szeretett volna sülyedni. — Én, én nem tudom.

— Azt hiszem maga sem tudja mit akar, — fakadt ki Betty bosszusan: aztán pedig fülig pirult a félelemtől, hátha szavainak kétértelműségét megértették, amiért is az ajtón gyorsan kiosant.

John merev szemekkel bámult az ajtóra, amelyen át eltűnt a leány. Ugy érezte, mintha nem lenne rendben valami, de nem tudta, hogy mi. Glee asszony pedig szintén zavartan volt és hogy ezt elpalástolja, nyakra före hordozgatta ide oda a sörökancsókat s poharakat.

Lassankint aztán a sörökorsó mellett derengeni kezdett John fejében, valahányszor a kancsó megtelt, mindannyiszor fenéki üritette és mindenkor, amint kiitta, akkor ismét megöltötték újból. A sört a hézagos társalgás gyógyításakép itta; végtére azonban ez sem folytatódhatott határ talanságig.

nem tagadja meg a szentesítést a költségvetési törvényről, csak azért, mert a királyi udvartartási költséget leszállították, különben is dús gazdagok a király és az uralkodóház tagjai és így az eddigi ragyogás nem fog a néhány millió elvonásával elhomályosulni, a nemzet pedig azt itt megtakarított összeget szükségesebb, hasznosabb befektetésekre fordíthatja.

Nem elégedhetünk meg azzal a semmivel, a mit eddig adtak, a helyett, a mit ígértek. Bajosan megy, de neki kell vágni, meg kell próbálni és megmutatni, hogy nemcsak ellenzéki alapon lehet jó hazafiaknak lenni.

Az általános, titkos, községenként való választói jog sürgős behozatala a mai kormányának és többségének látható öröme; de az erre való lázas törekvés mellett súlyt lehet és kell helyezni arra is, hogy a programnak esekélyebb jelentőségű pontjai is, mielőtt a megvalósítás ideje elkövetkezik — és az itt van — azonnal életre keljenek. Önálló indítványom tehát ez:

Intézzék Hajdúvármegye törvényhatósága feliratot a képviselőházhoz, hogy a királyi udvartartási költséget 1907. évtől kezdve öt millió koronával szállíttassa le és hasonló felirat intézése iránt keresse meg az összes törvényhatóságokat.

Hajdúszoboszló, 1906. szeptember 2.

Lengyel Imre,
hajdúmegyei törvényhatósági
bizottsági tag.

A mai adótárgyalás. Az adó-kivető bizottság ma a következő polgárok adóját állapította meg, a következőképen:

Nagy Gábor 21 kor. Marsalkó Mihály 21 kor. Szendrei Sándor 30 kor. Német Gábor 36 kor. Sztraka János 36 kor. felmentve Mazi Gyula 36 kor. Fehér József 30 kor. Décsi László 60 kor. Szabó Péter 25 kor. Kovács Béla asztalos 22 kor. Kovács József asztalos 36 kor. Weisz Gyula kárpitos 25 kor. Fischer Gyula asztalos 45 kor. Balogh Imre asztalos 20 kor. Antsi Bálintné bába 11 kor. Steinberger Jakabné bába 12 kor. Szabó Albertné bába 10 kor. Fenczel Anna bába 16 kor. Szabó Péterné bába 10 kor. Szendrei Sándorné bába 8 kor. Szabó Lajosné bába 21 kor. 60 fill. özv. Grünfeld Jakabné bába

24 kor. Reich Jakabné bába 10 kor. özv. Szabó Albertné bába 27 kor. özv. Klein Józsefné bába 27 kor. Sztraka Jánosné bába 28 kor. Moskovits Dezsőné bába 15 kor. Szabó Józsefné bába 49 kor. 50 fill. Krausz Kálmán bádógos 24 kor. Gerő József bádógos 56 kor. Csathó Gábor bádógos 56 kor. Gulyás Géza bádógos 61 kor. 20 fill. Ember Juliánna fodrász 15 kor. Nyeste Katalin fodrász 20 kor. Klapek Ember Juliánna fodrász 15 kor. Oláh Sándor fodrász 28 kor. Fischer Dezsőné fodrász 36 kor. Artner Géza fodrász 54 kor. Boczán Ferenc fodrász 25 kor. Reiter Sándor fodrász 45 kor. Klein Samuel cipész 21 kor. Rátkai Imre cipész 24 kor. Borbély Sándor cipész 24 kor. Klein Salamon cipész 23 kor. Deutch Márton cipész 31 kor. 50 fill. Schvare Géza cipész 40 kor. Erdős Béla cipész 55 kor. Fischer Menyhért cipész 70 kor. Kereskényi István cipész 50 kor. Cziczó Lajos cipész 100 kor. Nemes Gábor cipész 200 kor. Nikolics Károly cukorkészítő 38 kor. Dörs Ferenc cukrász 150 kor. Buday Károly cukrász 189 kor. 20 fillér. Ifj. Péntek Sándor eszmadia 21 kor. Takács Lajos eszmadia 24 kor. Szűcs Mihály eszmadia 21 kor. Szentkirályi József eszmadia 24 kor. Petrus József eszmadia 24 kor. Makai János eszmadia 24 kor. Kiss András eszmadia 54 kor. Kerékgyártó Mihály eszmadia 21 kor. Homoki Imre eszmadia 24 kor. Köbli Károly eszmadia 24 kor. Farkas Sándor eszmadia 21 kor. Drés József eszmadia 24 kor. Bányai Lajos eszmadia 22 kor. Csankó Sándor eszmadia felmentve. Csonka József eszmadia 21 kor. Faragó József eszmadia 25 kor. Zeke László eszmadia 24 kor. Nagy Gábor eszmadia 36 kor. Bulatkó János eszmadia 36 kor. Baróti István eszmadia 27 kor. Péntek Sándor eszmadia 21 kor. Szentjóni László eszmadia 25 kor. Szabó Imre eszmadia 25 kor. Szűcs Lajos eszmadia 30 kor. Varkoly József eszmadia 50 kor.

Kossuth lakoma. Kossuth Lajos születésének évfordulóját ez évben is társas összejövetellel ünnepli meg a helybeli függetlenségi kör. A lakoma szeptember hó 19 én este 8 órakor lesz Török Imre vendéglőjében Midőn e hírt közre adjuk, felkérjük Debrecen polgárságát, hogy a lakomán — pártkülömbőség — nélkül jelenjenek meg. Egy teríték ára 3 korona. Aki a lakomán részt akar venni, iratkozzanak fel a füg-

getlenségi kör Csapó-utcai helyiségében ki-

Letartóztatott rendőrtisztviselő. Fura esett történt az éjszaka Debrecenben. A rendőrség arról értesült, hogy az ács munkások szakegyeletében dohánygyári munkások vannak, akik engedély nélkül gyűléseznek. — Nagy Ferenc ügyeletes rendőrbiztos Papp Sándor lovasrendőrparancsnokkal azonnal a helyszínre ment és amikor látta, hogy ott tényleg gyűlés folyik, felszólította őket az eloszlásra. Erre aztán neki estek a jelenlevők, össze marcangolták és végül az egyik mellék-helyiségbe zárták. Hasonlóképp lefogták Pap Sándor lovasrendőrt is, akit Nagy Ferenc segítségért küldött. Végre is megérkezett Vágó Béla szocialista párttitkár, aki kiszabadította ugyan őket, de azzal az ígérettel, hogy ez esetből kifolyólag nem kellemetlenkednek. De a biztos és az őrsparancsnok ma megtették a feljelentést Máté Ferencné és társai ellen könnyű testisértésért, hatóság elleni erőszakért és személyes szabadság megsértésért. A vizsgálat megindult a dohánygyárban is, ahol az illető munkásokat elbocsájtják.

Fényes esküvő. Tiszacsegén vasárnap vezette oltárhoz Tóth Béla, Károlyi gróf gazdatisztje Szabó Gábor tiszacsegei jegyző Margit leányát. A polgári esketést Orosz Sándor főszolgabíró végezte, míg az egyházi áldást Dávid Ány János kabai lelkész, a debreceni egyházmegye esperese adta az új párra. Násznagyok voltak Nábráky Sándor főszolgabíró és dr. Kovács orvos. Este nagy nászszakoma volt, amelyen cigány mellett mulatva a vármegye előkelősége vett részt.

Kitüntetett tanférfi. A debreceni országos tanítói árva-ház igazgatóját, a kiváló paedagógust, Kozma Lászlót, szép kitüntetés érte augusztus 28-án. A Magyar Tanítók Országos Bizottsága e napon tartott gyűlésében az elhunyt Somlyai József helyett nagy szavazattöbbséggel öt választotta meg a bizottság elnökévé. Ez az első eset, hogy elnökül vidéki tanférfiut választották.

— Ugyancsak száraz lehet a torka, szomszéd ur, — mondá az asszony, amint a korsót már vagy hatszor töltötte meg.

— Bizony, de most már nem oly száraz a torkom, mint volt ezelőtt.

Ujabb szünet.

— Hol van Betty?

— Hivom — mondá az asszony és kísietett.

John, legnagyobb megkönnyebbülésére magára maradt és a széken hanyatt dőlve, ujjával valami divatos indulót dobolt el az asztallapon. A percek egymásután tűntek tova és a szunyogok kezdtek már tereferélni. Hol lehet most Betty? Mit mond, ő a leányhoz? Nem tudta. És kérhetetlenül vonzotta őt szíve haza e pillanatban, töprenkedései közepette. Hiszen oly könnyen tehető, de visszatérnek azok és hűlt helyét találnak, mégis csak kellemetlen lenne.

Felállott és az ajtóhoz közeledett. Csend volt. Gyorsan lépkedett most abban az irányban, a kertajtó volt; semmi sem mozdult, de amint az ajtóhoz közeledett, Betty hirtelen a sarkon előtűnt és Johnnal ült szemközt.

A leány természetesen gondolta a férj távozását, miután ennek alatomos szándékáról nem tudott; John azonban úgy érezte, mintha rejta csipték volna és irulva-pirulva a kertben sétált fel a alá. Betty pedig nem érte a dolgot, lehet, hogy bosszuan, lehet, hogy szeszélyből, elment John mellett, egy szót sem szólva és egyenesen a házba tért John a leány után nézett, vére az arcába csapott, levette

kalapját, azután ismét feltette a hazafelé indult. Egyik heverő fatörzsnél azonban megállt, gondolkodott egy ideig, aztán ledől rá.

A csarnokban Lisbeth találkozott anyjával.

— Nos?

— Nem láttad őt? — kérde Mrs. Glee.

— De igen.

— Mit csináltál vele?

— Semmit.

Mindketlen erre a világos nyári éjbe kitekintettek s látták John, amint a fatörzson ült.

— Itt van még! — kiáltá Mrs. Glee.

— Ah mit, lefekszem.

— Ohó — protestált Mrs. Glee energikusan. — Talán az egész éjszaka virraszszak a futóbolonddal, miközben ő ott ül . . .

— Hát akkor hívd be!

— Dehogyan! Ha már idehozta, hát akkor rázd te le a nyakadról.

Igy azután ők benn üldögéltek, ő pedig künn, mialatt az éj árnya folyton nagyobbodott. John pedig nem tudta magát elhatározni, hogy távozzék-e vagy sem. De a hölgyek még az ajtót be sem zárták, nem is feküdtek még le, így tehát még nem távozhattak.

Mindenütt csend honolt, csak elvélve röpködött ágról-ágra egy kis madár.

A hold álmosao bujkált az égen s gunyosan mosolygott felette.

A két nő pedig benn ásított.

— Álmos vagyok — mormogja Betty.

— Hát hívd be őt.

— Talán még utána is fussak?

Mrs. Glee homlokát redőkbe vonta, hogy aztán valami mentő gondolatra feleljen, amelynek révén a helyzetet megmáshíthatná, anélkül, hogy méltóságán alul cselekednék, mert bizony büszkesége nem engedi, hogy csak a kis ujját is megmozgassa, noha John a környéken a lepvé-mesebb partinak ígérkezett.

Hirtelen azonban hangos kutyaugatás és éles füttyek hangoztak az éjben. John családja ugyanis a hosszú, szokatlan kimaradáson megrémülve őt kereste.

Nesztelenül sietett Betty az udvaron keresztül, szemében a közömbösséggel, ajkai körül azonban mosoly játszadozott.

— Balga fiu — sugta szigorúan — téged hívnak, hallod-e? Siess, menj innen! Azt akarod, hogy itt találjanak?

John nehezen kelt fel.

— Nem tágitok addig, míg nem felelsz nekem. Akarsz a feleségem lenni?

Az ugatás mindinkább közeledett.

— Igen! — susogta Lisbeth és szava leheletszerűen veszett el a légbe; — ézt ugyan rég mondhatta volna — gondolta aztán magában.

— Igen, de most menj!

A következő pillanatban, anélkül, hogy a leányt megéssék volna, átugrott a kerítésen és eltűnt a sötét éjszakában.

— Malommunkások sztrájkja.

A debreceni malommunkások sztrájkja alkalmásit hamar véget ér. Ma délelőtt 11 órakor dr. Boldizsár Kálmán főkapitányhelyettes elnöke alatt kezdődtek a békéltetési tárgyalások, amelyeket délután 3 órakor folytattak. Az István gőzmalom részéről megjelentek: May Andor vezérigazgató, Szabó Kálmán országgyűlési képviselő és Zádor Lajos igazgatósági tagok. A tárgyalások menetéből ez a véleményünk, hogy az ellentéteket sikerülni fog kiegyenlíteni a munkások részleges győzelmével. Mint értesülünk, úgy a Trnka, mint a Csokonai és Hortobágy gőzmalomokban dolgoznak és előreláthatólag az Erzsébet malom s megadja munkások követelését. Az István gőzmalom munkásai és az igazgatóság közt még nagy ellentétek vannak.

— **Eljegyzési hír.** Ifjabb Gábor Imre magánhivatalnok Hajduhadháza eljegyezte Császár Mariska tanítónő-jelöltet Sepsiszentgyörgyről.

— **Vasuti munkások mulatsága.** A vasuti munkások országos szövetségének debreceni helyi csoportja szeptember 16-án délután 3 órakor kezdődő és 17-én reggel 6 órakor végződő szüreti mulatságot rendez a Margit-fürdő összes termeiben. Gyülekezés 16-án délután 2 órakor gróf Dégenfeld tér 2. szám alatt. Innen indulás pont fél 3 órakor az „Egyvetéris” zenekar közreműködése mellett a Batthiányi- és Varga-utcán keresztül a Piac utcába és végig vonulás a „Margit”-fürdő zárt jégpályájára, hol világosítással, polgári házassággal és szőlőlopással kezdődött veszi a szüreti mulatság, mely tart este 8 óráig. A felvonulásban részt vesznek lóháttas csikós legények, pástor leányok, pástor legények, Cserebogár Jóska, Bugyi Sándor, kisbíró, cigányok és esendők. Amely hölgy a legelőbb levelezőlapot kapja, vagy legtöbbet elad és ki a legtöbbszór meggy férjhez, 1—1 diszes emléktárgyat kap. A táncmulatság kezdete este 8 órakor. Belépti díj: előre váltott személyi jegy 1 korona 20 fillér, a pénztárnál váltott személyi-jegy 1 korona 40 fillér. Jegyek előre válthatók: Nagy János cipész üzletében Méliusz-tér; Molnár János fodrász üzletében Batthiányi u.; Horovitz Zsigmond papírüzletében Piac-u. és a rendezőgnél. A zenét Bencei Sándor közkedvelt zenekara fogja szolgáltatni. A tiszta jövdelem részben a Vasuti Munkások Országos Szövetsége Debrecen Helyi Csoportjának alapja javára, részben pedig a helybeli vasuti munkások özvegyei és árvái feljuttatásának alapja javára fordítatik. Felülzárások köszönettel fogadtatnak.

— **Örlés.** Mig a helybeli malmokban az üzemzavar tart, vevőinknek és részvényeseinknek malmunkat szívesen rendelkezésére bocsátjuk dara és liszt örlésére. Debreceni erőtakaromány gyár r. t. Margit-fürdő telep.

— **Mentő ügy.** A tűzoltó parancsnokság tegnap tartó ülésén elhatározta, hogy az első segélynyújtási rendszeres mentőszolgálatot csak ez év október 1-én kezdi meg, azonban a sérültek és szállítást mentő-csoporttal már szeptember 3-án megkezdte. Ezzel is közelebb vagyunk a rendszeres mentő szolgálat megvalósulásához, melynek hiányát már régen éreztük.

— **Debreceni atletikai verseny.** A debreceni Torna Egyesület szeptember 6-án délután 2 és fél órakor tartja országos atletikai versenyt, amelyen a verseny-számok a következők lesznek: 1. 100 yardos síkfutás. 2. 402 egynegyeds méteres síkfutás; bajnokok kizárva. 3. 800 egyezett méteres junior síkfutás. 4. 800 méteres stafétafutás, (4—200) 5. Magasugrás h. os csapatoknak; egyúttal egyéni verseny is. 6. Távolugrás junioroknak. 7. Rúgás. 8. Kalapácsvetés Debrecen szabad királyi város

bajnokságáért. Győztesnek aranyérem bajnoki szalagon. 9. Súlydobás hatos csapatoknak, egyúttal egyéni verseny is. Vikéki egyesület részére. 10. Diszkoszvetés. 11. Gerelyvetés. A versenyeket a M. A. Sz. szabályai szerint a Debreceni Torna-Egyesület nagyterdei sporttelepén rendezik. Nevezési zárónap szeptember 20.

— **Az amerikai magyarok Hegyi Antalért.** Hegyi Antal hammondai plébános ezidő szerint a csillag börtönben ül. Hiába folyamodott az uralkodóhoz is, hogy mantse fel rabsága alól; kérése nem nyert kedvező elintézését. Az amerikai magyarok nem tudják felejtetni lelkipásztorukat és most egy terjedelmes beadványt intéztek Polónyi Gézához, a melyben Hegyi Antal szabadlábra való helyezését kérik. A beadványt az összes hívek aláírták és aláírásukat királyi közjegyzővel hitelesítették meg.

— **Kaland a nászutón.** Vége a nyárnak. A városiak már mind hazaértek. Szeptember elseje haza csalja az embereket. A korzó ismét élénk. Budai cukrászdája előtt pedig ismét össetalálkoznak a régi jó ösmerősök. Ott mesélték a következő történetet, amely egy nászutázó párral történt.

Későn este értek egy előkelő külföldi tengeri fürdőhelyre. A pályaudvaron cicerónét fogadtak, kocsiába ültek és szállodába hajtattak. A portás azonban azzal a szomorú hírral fogadta a fáradt nászutázókat:

— Nincs üres szoba.

A ciceróné utasítása szerint sorba járták a szállodákat, de mindenhol azt az egyéltelmű választ kapták:

— Minden szobánk le van foglalva! Nincs üres szobánk!

Az utazástól fáradt, álmos pár kétségbe esve nézett a cicerónéra:

— Segítsen rajtunk, szerezzon akárhol lakást.

— Hát van egy szálloda, — felelte a férje kacsintva a ciceróné — de az igen lenge erkölcsi alapokra van építve. Szerelmes párok, diákok és grisettek tanyáznak ott.

Az asszonyka sirni kezdett, a férj a bajuszát harapdálta, de mást nem tehettek, hát elhajtattak a kis egyemeletes szállodáscsukába.

Persze volt szoba! Felszaladtak a lépcsőn, pirulva, szegyenkezve és bezárkoztak. A kis menyecske akkor okosan, kedvesen így szólt urához:

— Nézd drágám, hogy ne higgyék rólunk, hogy izé... hát tudod mit, kiteszük cipőnkét az ajtó elé és én a cipőszinórába befűzöm a jeggyűrűmet...

— **Hazatérés a nyaralásról.** Fönt, fönt kerek magasán az égnek, maholnap föltűnik előcsapata a délnek vonuló golyóknak. Nyarutól hűvös szellők játszanak a fák leveleivel... Nagy bolond ládák, tömött kofferek terpeszkednek el a vasútról jövő bérkocsikon. Vidám ábrázatok mosolygása köszönti a hintókról a járókelőket. Jön vissza a faluzó, fürdőző város. Napról napra sürűbben látni az utcán szinte új alakokat, jó ismerősöket, akiket ujja tesz barna-piros színe az arcnak, eleven ragyogása a szemnek, délecegebb tartása az egész nekitelt testnek. Mert a fehér falusi házak között, a szabad mezőkön, a kies fürdőkön ujjászületik a test és a lélek, mely agyoncsigázódott a városi kőházak között. Hej, mi más ott a harmatos hajnalban meglesni a sárgarigót, amint pajkosan füttyül az ezüstlevalú nyárfa ormán, mint idehaza a verebek közgyűlését hallgatni a bakkancsos idillek unalmas színhelyén. Hej, mennyivel nagyobb gyönyörűség odakünn a lombos fák, hűvös hegyoldalak zöld pázióján az árnyékban heverve elmerengeni a báránnyelűk futásán, mint idebent az aszfalton, tudakolni az időjelzőtől: napon asszálódunk-e holnap, vagy locspocokban didergünk? — Ott még a nap is másként süt, a szél is másként fúj, de még az eső is másképp esik. Itt éget a nap, ott gyógyít, itt port okád a szél, ott altatót dudol, miközben az akadémot sodorgatja, itt sár lesz az ég könnyéből, ott anyhitő itala a szomjas mezőknek. Poézis ott minden, dal, szin, illat, fűdőség, eleveenség, aminek most mind vége szakad, mert eresztgeti már bideg

lehelletét a közeledő ősz. Ez visszajön a város, népesebbek lesznek az utcák, cieve-nebb a korzó. Fürdőt, falut, pusztát, tanyát, jegenyét, sárgarigót elfelejtenek a haláttalan emberek, legföljebb szerelmes leányok emlékeznek róluk, odasugván az őszirózsás gavalternak: Ah, milyen unalmas volt ott a világ — maga nélkül...

— **Tisza István Geszten.** Gróf Tisza István, akit politikai szereplése megtanított arra, hogy az „erős kéz” nem vált az ország békés fejlődésének javára, geszti tuskulumban az eke szarvát igazgatja. Jó időre leszámolt a politikával, szinte elrejtőzött a nyilvánosság elől és már azért sem lehet érdektelen megtudni, hogy a remetélvő szelidült egykori erőszakos miniszterelnök napjai miként telnek az ő geszti magányában. A gazdaságnak szenteli most minden idejét. Ha bizalmas embere látogat el hozzá, szinte dicsekszik a boldogságával: mennyivel jobb így messziről nézni a küzdelmeket. A harok annak idején nagyon meg is vicselték, de a csupa izomember teljesen visszanyerte rugékonyságát Hajnalban már talpon van a geszti földes ur. Lóra pattan és bejárja a gazdaságot. Napbarnított arcán az egészség szinte ragyog. Délelőttönként bebetoppán ide, amoda, vagy éppen a szövetkezetbe s a napbiztosnak segédkezik. Arra is bőven volt ideje, hogy a kis falusi bank tavalyi mérleg elkészítése, még a képviselőtestület gyűlésein is vitába ereszkedik az előjárókkal. Egyébként egyik másik szegény asszony kérésére, szívesen ír levelet a pesti gyárosnak, hogy tiz korona helyett fogadjon el ötöt részletnek a varrógéperért, mivelhogy így, meg úgy, a jég, a meg egyéb ártalom verte a határt. Ez a foglalkozás éppen neki való.

— **Kossuth a székely fürdőkért.** A székely fürdők föllendülése várható azon intézkedéstől, melyet a jövő év elsejétől kezdve Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter életbe öhajt léptetni. A több oldalról jövő panaszok meggyőzték ugyanis a minisztert, hogy a székelyföldi ásványvizek a hiányos vasuti összeköttetés és igen magas vasuti tarifa miatt nem versenyezhettek a külföldi ásványvizekkel. Kossuth ezen a bajon már 1907-től kezdve úgy öhajt segíteni, hogy az igen mérsékelt, a mostani szállítási díjnak felénél is kisebb tarifát kíván megállapítani ásványvizeink szállítására. Ebben a tekintetben legközelebb szaktanácskozmány lesz a kereskedelmi minisztériumban.

— **Víz helyett marólug** Végzetes szerencsétlenség áldozata lett Debrecenben a kis 6 éves Tottfried Imre cipézmesternek fia Vackert 40 szám alatt. A kis csöppség barátjával, Kurián Bandival játszadozott házuk előtt. Játékszás közben a kis fiu ezomjas lett. Játéktársa intette a kis Tottfried Józsefet, hogy ha melege van, ne igyék. A szomjuságot azonban nem bírta tovább a kis fiu. Beszaladt a házba. Amint a kuthoz ért, észrevett ott egy csuprot. A kis fiu nem nézte meg a tartalmát, hanem inni kezdett belőle. Mikor az első kortyot lenyelte, kiabálásba tört ki. A csuprot kiejtette a kezéből és összeesett. A kiáltásra csakhamar kiszaladt a házban dolgozó édesapa, aki miután látta a fiu szerencsétlenségét, orvoshoz szalad vele, ahol gyoö mosást végeztek rajta. Állapota súlyos.

— **Rövid hírek a rendőrségről** Kevelant Antal székesfejevári asztalos Debrecenbe küldte Hornyivoky János és Braumberger József munkásait, hogy itteni vállalatát elvégezzék. A két segéd az előlegekkel megugrott. Most körözik őket. — Hraskó Mária bábaasszony ma délelőtt a Dréher sörcsarnokban felejtette a zsebkendőjét, a melynek sarkába 30 koronája volt kötve. Mikor visszatért, nem tudott senki a drága keszkenőről. — Ungvári Mihály Hatvan utca 37. sz. a lakostól 104 korona készpénzt lopott ismeretlen tettes az íróasztal fiókjából. — Durka Teréz Rákóczi utca 17. sz. a lakó cselédétől 10 koronát lopott el ismeretlen tettes. — Terhes Károly Agárdi utca 11. sz. a lakó zenész János nevű fia több cigánygyerek társaságában bement Imre János Nyugati-utcai bormérő helyiségébe he-

gedülni. A kocsmáros e miatt oly dühbe gurult, hogy üvegeket vagdosott a fuhoz, aki súlyos testisérüléseket szenvedett.

— **Az eladott birkák.** Korponai Sándor biharudvari juhhasjár Debrecenből ju hokat hajtott a héten Nádudvaron keresztül s utközben 2 db idegen juh vesdött a fal kába, amelyeket 6 kor 50 fillérért eladott Jakab Mihály nádudvari lakosnak. A vizsgálat megindult.

— **Rigó Jancsit meglópták.** Chimay hercegnővel szül. Ward Klárával való affaire révén világhíre vergődött Rigó Jancsi primásnak, a ki jelenleg válogatott emberek-ből álló zenekarával a 125 ik utcai Harlem Casinóban játszik, újabb kellometlensége van. Rigó, a ki a Broadway és 54 ik utca sarkán fekvő Carlton Hotelben lakik, szerdán este hangversenyhez hó fehér ingét előkeresve, meglepetve látta, hogy az ing közeljéből hiányzanak a rubin briliánsokkal kirakott gombok, melyeknek értéke 1125 frank s a mi a fő Chimay hercegnő emlékjándéka. Gombok helyett két piszkos ujj lenyomat jelezte, hogy valaki ellopta őket s hogy a tolvaj nem azok gárdájába tartozik, a kik tisztára mosott kézzel járnak. Rigó ennek folytán sem a szobaleányt, sem pedig titkár-ját nem akarta gyanúsítani, hanem azonnal jelentést tett a 47-ik utcai rendőrségnél a gombok eltűnéséről, annál is inkább, mert észbe jutott, hogy sznap délután szobájában egy asztalos dolgozott. Másnap reggel az ismét munkára jelentkező Fredick nevű asztalost a rendőrség letartóztatta, ez azonban határozatlan tagadja, hogy része volna a lopásban, s a kérdéses inget nem is látta. A rendőrség nyomozza a tolvajt, de eddig eredménytelenül.

x **Alföldy Károly és fia tánciskolájában** az őszi tanfolyam szeptember hó 10-én megkezdődik. Beiratások elfogadatok bár mely időben. Péterfia-utca 2. sz. 458-4-1.

x **Ötven koronát kap az, a ki nem tudja, hogy most Mentze Henrik ujdonság k áruháza Debrecenbe Kossuth-utca 4. szám alatt van.**

Mentő-egyesület.

A „Debreceni Ujság“ bizonyára sugalmazott cikben azt írja, „hogy a mentő-egyesület nem kezd meg működését és hogy a mentő egyesület titkára: dr. Burger Péter jelentést adott, hogy a humanus intézmény szeptember 3-án megkezdte működését. ennek dacára a mentő egyesület nem kezdte és egyelőre nem is kezd meg a működését“. Hát én volnék az a titkár nekem kell ismét avval a perfidiával megküdenem, amely tíz év óta üres pófogással akadályozza e szép és nemes intézmény létesítését. A mentő-egyesület létesítése iránti actiót mint tudva van, a város egészségügyi bizottságának megbízatása alapján kezdtem el harmad magamal.

E szűkebb bizottság a tüzoltó testületnek kezeim között levő beadványa alapján indult, mely nem kevesebb mint 50 teljesen kiképzett és felszerelt mentőről beszél.

En a kezembe vettem a dolgot és odáig vittem, hogy ma már mentő egyesületünk, mentőkocink és elfogatunk van és fent említett hangzatos szavakra hianikélltetett, hogy a nagy, a hatalmas 10 évi munka eredményeként legalább 3-4 kioktatott embere is van a tüzoltó testületnek. Van is! — mint a parancsnok igazgatóságunknak jelentette.

Azon az igazgatósági ülésen, ahol a mentési szolgálatnak a rendelkezésre álló eszközökkel is megkezdni elhatározta t, jelen voltak Szikszay Gyula és Publig Ernő parancsnokok.

Megnőztük a felszerelést és megállapítottuk, hogy a meglévő felszereléssel a kívánt korlátolt szolgálat megkezdhető.

Midazonáltal az ügy érdekében mindazt szóvá sem tettem volna; hanem mint az igazgatóságunk javasoltam beszeresztetni kívántam minden hiányzókat és elkezdetni a tüzoltók kiképzését és csak a rendelkezésre álló mentőkocsi és elfogat használatba vételét, vagyis a mentési szolgálat eme legelemből, minden sajtóságot, mellőzhető részét

— a sérültnek tisztességes a közbotrányt elhárító módon való beszállítást javasoltam végeztetni addig is, míg a teljes kiképzés és felszereléssel elkészülünk.

Javaslatomat az igazgatóság magáévá tette. Szikszay és Publig ott jelentették ki, hogy e célra elegendő ember áll rendelkezésre a régi gyakorlott tüzoltók közül és ennek mi sem álland utjában.

Ott nyertem dr. Boldizsár főkapitány-helyettesel megbízást ennek kiderítésére, alkalmas formában köztudomásra hozatalára. Ennek tettem én eleget a „Debrecen“ 2 iki számában „Tudomásul“ cím alatt kibocsátott hirdetéssel; többször ennél én egy szót nem irtam, sem nem sugalmaztam.

Az igazgatóságnak tartozom még annak kijelentésével, hogy az igazgatóság az én javaslatomra választotta mentő orvosnak dr. Derekassyt, mint a tüzoltó testület orvosát és irtam meg az erről szóló levelet is dr. Derekassy urnak, melyet elnökünk a főispán ur ó méltósága jóvoltából bizonyára már kézhez is vett.

A mentőszolgálat, mint a mentő-egyesület igazgatósága megbízásából hírül adtam, tényleg megkezdődött, amennyiben a tüzoltóság a sérültek szállítását teljesíti.

Dr. Burger Péter
titkár.

TAVIRATOK.

Az uralkodó itthon.

Budapest, szeptember 4. A király, mint hírlélik, szeptember 20-án fog a fővárosba érkezni és hosszabb időt fog tölteni Gödöllőn. Ezzel szemben Bécsből jelentik, hogy ő feléje október végén jő csak Budapestre, a delegációk megnyitása előtt. A kabinetiroda értesítése szerint a szent István bazilika felszentelését és az Andrássy-szobor felavatását ezen időre halasztották.

A petrozsényi sztrájk.

Petrozsény, szeptember 4. Tegnap este az anioceai telep munkásai munkába léptek. Bott Alajos nevű sztrájk vezér többed magával megtámadta a sztrájkvezetőket, de a helyszínen megjelent csendőrök elfogták s a szolgabíró utasítására lezárták őket. A bányaigazgatóság kihirdette, hogy azokat a munkásokat, kik szerda estig nem állnak munkába, elbocsátottnak tekinti.

Washington szobor ünnepély.

Budapest, szeptember 4. A budapesti Washington szobor leleplezési ünnepélyére meghívott amerikai polgármesterek közül a esikágói polgármester igen szívélyes hangulévélben mentette ki magát, miután akadályozva van az ünnepélyen való megjelenésben. Meg van győződve, hogy a leleplezési ünnepély igen sikerült lesz s örül, hogy a szabadsághősnek a szabadságszerető magyar nemzet az első közt állit szobrot.

Újabb sztrájk a fővárosban.

Budapest, szeptember 4. Thék Endre butor és zongora gyárában a munkások sztrájkja léptek, miután, azt állítják, a tulajdonos szerződésességét követett el ellenük. A megindult békéltető tárgyalások eddig eredményre nem vezettek.

Zigány Árpád letartóztatása.

Brassó, szeptember 4. Zigány Árpád, a Zozsig pör hőse, a „Pesti Hirlap“ munkatársra röpiratot irt „Panama“ címen a Grödel-féle erdővásárlásokról. A röpirat megjelenése előtt Zigány Brassóba utazott, hogy a céget megszarolja. Előbb 80, majd 30 ezer koronát kért, hogy a röpiratot ne adja ki. A cég megbizottja, Horn Mór tárgalt vele és mikor előleg fejében két zer koronát kért, a lesben álló detektivek letartóztatták.

Törvénykezés.

Helyreigazítás. Felkéröttünk a következő sorok közzétételére: „Egy temetkezési intézet ügye“ címen a Debreceni Független Ujság egyik múlt számának „Törvénykezés“ rovatában megjelent közleményre vonatkozólag, mely téves kijelentéseket tartalmazván a közönség megleévesztésére alkalmas lehetne a valóságnak megfelelően, alulírott mint a temetkezési egyeslet ügyésze a következőket adom itt elő:

Igaz: hogy Kánya Lajos és Iklódy János a szövetkezetnek 1904. Május 28-ig igazgatói voltak. — Az 1904. évi május 28-án tartott választmányi ülés azonban a szövetkezet érdekeire — a nevezett igazgatók további vezetését károsnak és veszélyesnek találván, — őket igazgatói állásuktól az alapszabályokat 18 § a és a keresk. törv. 195. §-ának 3-ik pontja értelmében e célból összehívott rendkívüli közgyűlésen elmozdítani kéri; minak következtében az 1904. évi június 19-én tartott közgyűlés, Kánya Lajos és Iklódy János igazgatókat állásuktól feyelmi uton elmozdította a keresk. törv. 179 §. és 193. §. 2-ik bekezdése értelmében.

Igaz és való az is, hogy a felügyelő bizottság 1904. évi június 10-én foganatosított vizsgálata alkalmával, úgy Kán a Lajos és Iklódy János igazgatók, valamint Vértési János pénzbeszedők eljárását különösen a pénzkezelés és az utáltványozás körüli intézkedéseiket szabálytalannak és a szövetkezet vagyoni érdekeire nézve károsnak és veszélyesnek találván: nevezetteket felhívta, hogy a hibájok és gondatlanságuk által okozott pénzhányokot pótolják záros határidő alatt; — különben a szövetkezet ellenük a bíróságnál megtorló lépéseket tesz.

Nevezett egyének azonban e felhívásnak eleget nem tettek. E miatt kerültek a vádlottak padjára. A bíróság azon indokból hogy a szövetkezet a három vádlott közül a két igazgatóval névszerint: Iklódy Jánossal és Kánya Lajossal előzetesen a bíróság előtt per utján nem számolt el, hanem ennek mellőzésével tett ellenök bünvádi panaszt: ezekkel szemben nem állapította meg a bünesselkémény tényálladékát s nevezetteket egyént a bünvád alól fölmentette. — Vértsey Jánost azonban sikkasztás vétségében bünessnek találván — őt megbüntette.

Vértsey igaz az is, hogy Kánya Lajos és Iklódy János miután igazgatói állásuktól elmozdítottak, — a szövetkezet választmányja, intéző bizottsága és egész tisztikara iránt nagy fokú tisztelatlansággal viselkedett e miatt őket az 1904. évi október 16-iki közgyűlés a választmány véleményes javaslata alapján át alapszabályzat 12-ik §-a értelmében a szövetkezet kötelékéből kizárta, mi által nevezett urak tagsága végleg megszűnt.

Igaz, hogy Iklódy János a fentebb említett bünvádi eljárás befejezése után, a sikkasztás vádja alól őt felmentő bírói ítélet alapján Hanu Dezső ideiglenes elnökigazgató, továbbá Vida Miklós, Némethi Gábor és Vibriál János felügyelő bizottsági tagok (Mint feljelentők) ellen, hatóság előtti rágalmaszás címen panaszt emelt, mely felett a debreceni kir. járásbíróság f. évi 1905. augusztus hó 30-án tartott tárgyalást.

Az azonban hogy „vádlottak“ ünnepélyesen bocsánatot kértek volna Iklódy Jánostól — nem igaz! — Ennek az itt előadottak szerint nem is lett volna semmi értelme. A tárgyláson „vádlottak“ a valóságnak megfelelően azt jelentették ki, hogy:

„Ők hivatalos kötelességet teljesítettek az által, hogy Iklódy János ellen sikkasztás miatt bünvádi eljárást indítottak. Közgyűlési határozatban foglalt utasításnak és bár parancsnak tettek ezáltal eleget, és így ezért a mennyiben erkölcsi és bünvádi felelősségről egyáltalában szó lehet, — ez nem őket, hanem a szövetkezetet mint erkölcsi testületet terheli. Őket sem gyűlölség, sem harag, sem rosszakarat eljárásokban nem vezérelte, miért is ha tisztokból folyó kötelességük teljesítése által Iklódy János magát megbántva képzeli: e fölött sajnálkozásukat fejezik ki.

Iklódi János — a panszos — e kijelentést tudomásul vette és a panaszt vissza vonta. A bíróság aztán a további eljárást a 323. §-a értelmében beszüntette.

Ez a való és ez az igaz. Minden ettől eltérő híresztelése: valótlán koholmány.

Dr. Király Péter

ügyvéd, mint Hann Dezső, Vida Miklós Némethi Gábor és Vibirál János képviselője.

Elítelt feleséggyilkos. A hétfői tárgyaláson bebizonyosodott, hogy Dombi mikor a fejsze-csapásokkal feleségét leütötte, nem volt öntudatánál. Tette után rendület és kétségbeesés szállta meg és ölbe fogva bevitte a házba az asszonyt, folytonos fejvesztéssel mondogatta: „Jaj kedves feleségem, mit tettem én most”. A többi tanúk is valamennyien a vádlott mellett vallottak. A késő esti órákban került a sor a vád- és véd-beszédekre, melyeknek elhangzása után az esküdtszék igazmondása alapján a bíróság halált okozó súlyos testisértés vétségében mondogatta ki bűnösnek a vádlottat és egy évi börtönrre ítélte.

Elítelt párbajozók. Pár hét előtt Bárany Mór birtokos és dr. Kardos Samu ügyvéd kávéházi incidensből kifolyólag pizsolypárbajt vívtak, mely sebesülés nélkül folyt le. A bíróság Kardos Samut 5, Bárany Mór 3 napi államfogházra ítélte.

Rogény-Csarnok.

Viszonyok

Első história.

A leány megtántorodott ezekre a szavakra, aztán pedig gunyosan felkacagott.

— Most, megmutatta ki vagy! Nem lehetek a feleséged, csak az — özvegyed Te jellemtelen gyáva ember! A nevedet nem mered odaadni amíg élsz. Félted a nevedet, a raggodat: remegsz a pletykától, az esetleges anyagi veszteségtől, ami akkor érhet, ha engem feleségül vennél. Amíg élsz, nem akarsz magadhoz láncolni, hanem az utolsó órában, amikor nincs már szükséged semmire, nem vihatsz magaddal semmit, nem árthat meg semmi, odadobnád a nevedet. Rizikó nélkül, hiszen a kritika, a világ szeme elől megszökz és nem érzel, nem hallasz semmit. Most már ismerjük egymást. Ezzel a kijelentéssel örökre eltaszítottál. És ezt a nyilatkozatot köszönöm, is neked. Ez volt életem egyetlen nemes cselekedete, te pizsok ember.

És megfordult, ott hagyta üldözőjét. A szemben levő oldalon ép akkor nyitottak ki egy püközletet az álmos segéd csodálkozva látta végig ezt a komoly finálét.

A leány pedig megint visszanyerte erejét, büszkeségét; biztos léptekkel ment vissza a bérkocsialomához. Beült az egyik gummi kerekűbe és gondatlanul szólt oda a kocsisnak:

— A lakásomra.

Le contraire.

A hirneves író és az ünnepelet színész négy utcában, egy bérházban, egy emeleten, folyosón, egészen egymás mellett lakott. Hat szobája volt egyiknek is, másiknak is. Tizenkét szoba egy frontban és ezt a tizenkét szobát középen egy ajtó választotta el. Egy ajtó, lezárva, függönyös drapériával eltakarva, ha vendég jön a házhoz: ilyenkor meglehetősen esküdni, hogy annak a háznak első emeletén két külön lakó van; a hirneves író és az ünnepelet művész, kiknek semmi közük egymáshoz. Ugyanaz az ajtó azonban társas nyitva volt, ha nem kellett félni az alkalmatlankodók fürkésző tekintetét; ugyanaz az ajtó a csendes délutánokon, a nászra teremtett éjszakákon összekötötte a két lakást, az íróét és a színésznőét, kik külön-külön éltek a világ színe előtt, de egyek voltak,

férj és feleség voltak — ha nem is egyházi és állami jogszabályok szerint — ha maguk voltak, ha elzárkóztak és csak önmaguknak éltek.

Az ajtó nyitva. A pompás kalotaszegi varrottas függöny félre van lebbentve, a méseken berendezett teremszerű szobákban égnek a csillárok, míg az ablakok dupla redőnyei mind le vannak eresztve.

Az ünnepelet, zseniális író belép a művész lakásába, végig halad két három szobán, míg megtalálja őt. A színésznő, még a harmincon innen, szép, hatalmas termet, csupa szabályos, teli és amellett kemény kör, fején a híres, irigyelt aranyhaj, hullámos, fényes, illatos — mikor megpillantotta látogatóját, pöz nélkül, tettetés nélkül, mint egy modern asszony, úgy mint volt, borzas hajjal, félig begombolt ruhában elébe szaladt, és forrón összedöbölte.

A férfi igyekezett szabadulni a túlerősen ölelő karokból.

— Lásd én édes imádott Xaxám, megint nem találkozhattunk három hosszú napon át,

— Igen, igen azok a csuf és mégis annyira kedves rokonok bevették magukat hozzám, nyakamon voltak, minden időmet elvették. És maga édes uram? Mit csinált ezalatt a pár nap alatt?

— Semmit. Mit csináltam volna? Haragudtam, káromkodtam, átkozódtam.

— És miért volt ez a nagy harag?

— Kérlek, ne tegy idegessé ilyen kérdésekkel. Nem elég az, hogy vadidegen emberek miatt napokig kiárod az embert, még uszítasz is. Egyáltalában unom már ezt az örökös bujkálást, szaladgálást, felesleges és túlhosszu bűjtöket. Ez nem élet, vagy legalább is nem házasi élet.

— Igazad van, én is tudnék zavartalanabb, boldogabb életmódot, de soha, egyetlen egy percre sem felejttem el, hogy a szabad házasság még ezekkel a hibáival is sokkal tökéletesebb, mint az, melyet az állam tekintélye alatt kötnek meg a velejáró biztosítékokkal és jogi következtetésekkel. Mi szeretjük egymást, egymásnak élünk, mit bánom én a többit. De azért tartom annyira az egyéni szabadságomat, hogy az állam és az egyház beavatkozási jogát a házasságom ügyében megtagadom. Nekem nem kell püspöki auspicius, Lohengrin-indulás, szeriatáros házasság. Nekem te kellesz, a te szerelmed, a te lelked és ezt bírom, ezt megis tartom magamnak.

— Igen, de hát a külvilág...

— Avval nem törődünk. Biztosítalak, ha annak a társadalomnak jelentenék be a mi szabad házasságunkat, amelytk igazán szeret és becsül bennünket, a legnagyobb tiszteletben részesítene bennünket. Hiszen vagyunk mi már ma valamelyest előre is, a házasságunk ez az alakja ma holnap tantétel lesz, az okos és boldog emberek tantétele, no és aki meg ezért megvetne bennünket, az úgy nem érdemli meg, hogy reája figyelmet pazaroljunk.

(Folytatjuk.)

Gyárosok, kereskedők, iparosok részére szükséges kártyák előállítását vállalja,
Hajnal Gyula
Debrecen, Piac-u. 9.
A kártyák nyomó képességéért jótállás vállalattik.

Megnyilt!

Megnyilt!

Merkler Soma

Piac u. 43. sz. alá

áthelyezett ernyőgyára,
ahol saját készítésű

női- és férfi ernyők

a legkényesebb ízlést is kielégítő
dus választékban kaphatók a legolcsóbb
449-12-3 árak mellett.

Javítások és áthuzások

olesón és pontosan eszközöltetnek,

iskolai-idényre

gyermek ernyők 80 krtól feljebb.

Tisztíts csak

Globusz

fém tisztító kivonat

Ilyen még nem volt soha!!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával!

Nem nyeres esetén

a pénze megtérül!

— Siessér tehát a —

SZERENCSEBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába.

(Sümeagy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

Kérelem!!

Múlt hó 12-14-én

Debrecen és Érmihályfalva között
uton egy

Magyar-fajú fehér **ÖKÖR,**

bal szarván S. J. égetett bélyeggel
elveszett.

A ki tud róla valamit, sziveskedjék
engem értesíteni 455-1-1.

Schiff József,
NAGYKÁROLY.

Az iskolai év kezdete alkal-
mából ajánljuk dusan felszerelt
raktárunkat a t. szülők szives
figyelmébe;

**Fiu és Férfi ingek, lábrava-
lók, harisnyák, nyakkendők,
peplanok, madráczok és
flanell takarók**

nagy választékban.

Feltűnő olcsó szabott árakhoz.

SZABÓ LAJOS FIAI

Vászon, Divat és Szőnyegáruház
DEBRECZEN, ROZSA-UTCA.

432--x--11

Legújabb találmány!

Osztr. szabad. bej.

A. Tevonderen x L. Pollaert Dalheim a Rf. D. K.

Mindenki maga gyártja a köveket!

Cement-, fal-, kő forma

teljesen felszerelve csak **36 korona**

Egy munkás egy formával naponta
1500 követ készít. Pléhalj nem szük-
séges. Ez a forma különösen alkal-
mas swemm kövek gyártása, Bros-
rák ingyen és bérmentve.

Francia Delinek

gyönyörű szép mintákban most

47 Kt.

294-x-68

Bosznay J. és Társa

— divat-áruházában —

Debreczen, Kossuth-utca 5. szám.

Visk-Várhegyi Acél-fürdő.

(Mármaros-megye.)

A verhovinai hegység legbájosabb, legkisebb részén van a **Visk-Várhegyi ACÉLFÜRDŐ.** A legkiválóbb orvosi szaktekintélyek által elismert gyógyforrás, mely megszünteti a vérhiány mindennemű alakjait. Kiváló gyógyhatásának bizonyult a **Visk Várhegyi Acél-forrás** Különösen: a gége, légszű, tüdő, gyomor, bél és hólyag idült hurutjainak.

Biztos gyógyulást nyújt az aranyér, terméketlenség a női- és férfi- ivarszervek bajainak.

Kérjen prospektust a VISK-VÁRHEGYI fürdő igazgatóságától.

Igazgató: **BÖHM LAJOS.**

Visk-Várhegy Mármaros-megye legszebb részén fekszik, hegyekkel körülvéve. Levegője tiszta pormentes. — A fürdő vasúti állomása: **Bustyaháza.** Egy órányira Visk-Várhegytől. A t. fürdő vendégek kényelméről gondoskodik, a vasúti állomásnál kocsi állanak rendelkezésre. A vendégek állandó orvosi felügyelet alatt vannak. Pontos postajarat. Fényes vendéglői helyi ségben kitűnő keresztény konyha. Penzió 6—8 korona személynként. **Szigo-ruan kóser konyharól is gondoskodik van.** Olcsó, kényelmes lakásról azon- kívül a fürdővendégek vendéglői ellátásáról is afürdőigazgatóság gondoskodik. Gyönyörű, festői kirándulási helyek.

Kérjen prospektust!

DEBRECZEN és HAJDUMEGYE

egyetlen délután megjelenő napilapja

DEBRECZEN

Hirdetésekre

legalkalmasabb és legmegbízhatóbb. Biztos eredmény.

Kiadó hivatal: Piac-utca 9. — Telefon szám 412.

APRÓ HIRDETESEK.

Díja 10 szög 30 fillér, minden további szó 3 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges bélyeg beküldöttik. Apró hirdetések előre fizetendők.

Heszonbérbeadó birtok.

A szevesen 19 nyílas tanya épületekkel ellátott földbirtok 1906. október 1-től kezdve haszonbérbeadó. Értekezhetni Dr. Márton Kálmán Piac utca 44 szám alatt. 397-x-1.

Csemege szállót

ajánlok kereskedők és magán fogyasztók részére a legelőször napi ár mellett. Darvas Miksa szálló kivétel Debrecen. Telefon 294. 427-20-2.

Két utcai

szoba, irodának is alkalmas (külön lékosztály) bármikor kivethető. Fűvelés utca 14 szám alatt. 452-10-1.

Szép írásu

fürtelenber, ki a könyvelésben is járatos, a delatáni ókora állást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Legszeszcz. övezetek

szere esében teljesen járatos szerelők és munkások felvételnek. Csak józan és szorgalmas utazók jelentkezzenek. Cím a kiadóhivatalban.

Tankönyvek az

összes fiu és lányiskák részére fél áron kaphatók Harmath Pál könyvkereskedésében Fűvészkeret u. 14. Iráskereszt választóban legelő. esőbben beszerezhetőek. Telefon 374. 434-10-1.

Egy csinosan

butorozott utcai szoba előszobával s külön bejárattal eseti teljes ellátással is kiadó magán os u inó. Cím: Czerkléd-utca 9. 454-1-1.

Intelligens

uri család izr. jó háznál való iskolás gyermeket ellátásra vállalna. Finom bánásmódról és felelősségről kezeskednek. Cím a kiadóhivatalban.

Kiseb fajta

káposztás hordó megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Vigyázzon!

írattól levetett ruhákat, igen tisztességes árban veszek. Rósenberg Béni, Bádógos u. 4. 456-10-1.

Kiadó!

Kiadó!

Modern uri lakás,

mely áll előszoba 2 utcai szoba alkovval nagy, világos konyha, pince, padlás stb. **november hó 1-re kiadó.**

Mester utca 31 szám alatt.

Kiadó!

Kiadó!

A szépség egyik főkelléke a szép arcbőr.
Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni.

a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÊME

csodás hatású arckenőcs használata által.

A Margit crême egy rendkívül finom, kellemes sikkosságu, gyorsan felszívódó, kedves illatú vegyszer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnek rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatot ad, 10-12 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt, nyomtalanul eltünteti szeplőt, májfoltot és mindennemű bőrtisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen crême, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatuvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg, annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, mitől az gyermekded üdeséget, teltséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatot nyer. Leglényegesebb előnye, hogy higanyt ölmot nem tartalmaz és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 korona, kis tégelynek 1 korona.

Margit-szappan 70 fill., — Margit-pudor K 1.20, — Margit-fogpep 1 K. — Arcviz 1 Kor.

Készíti: **Földes Kelemen**
gyógyszerész ARADON. 176-10-10

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek.

Kapható: Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Józsa és Jóna drog. Steiner Manó, Mihalovits J., Murakózy László, Szilcz Ferenc gyógyszerárakban.

Világszerte híres a borszéki gyógy-borvíz.

A „főkuti“ gyógy-borvíz a legkellemesebb italu, legszénsavasabb üdítő ásványvíz, ugy magában mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.

A „Kossuth-kuti“ gyógy borvíz kitűnő összetételű alkalikus vasas savanyúvíz, gazdag vas és mész tartalmánál fogva igen jó hatással van a vérszegénység minden neménél, továbbá az angol görvély kóroknál.

A „Boldizsár kuti“ gyógy-borvíz nemcsak kiválóan üdítő élvezeti víz; de kitűnő sikerrel használatik a vese, húgyhólyag és köszvény bántalmak ellen, a légző és emésztő szervek hurutainál, vizeleti nehézségeknél, megakadályozza a húgyhomok lerakódását.

Nagy lithium tartalmu. Húgyhajtó hatásu. Szénsavdus. Csira (bacillus) mentes.

Borszéki gyógyfürdő.

A ki sulyt helyez arra hogy egészsége, ifjai frissessége megmaradjon, az jöjjön Borszékre az egészségének, ujjászületésének a forrásaihoz.

Gyógyító tényezők Borszéken: Magas fekvés (900 méter magasan fekszik tennődsérdőben). Tiszta portól mentes levegő. Szénsavban gazdag vasas ivóforások. Szénsavval telített hideg lobogó fürdők, kitűnő vasas lápfürdők, melegített szénsavas kádfürdők, hideg vízzel gyógyító intézet, masszáz, villamozás, tej és savókura, terainkura. Villámvilágítás.

Prospektusokkal, felvilágítással szívesen szolgál a fürdőigazgatóság Borszék (Csikmege) Naponta Dédáról — Borszékre kényelmes gyorskocsijárat. Utazás 6 óra Autombil járat. Kapható Debrecenben: Klein Ignác urnál, továbbá minden nagyobb fűszer üzletben, nevezetesebb szálló-, kávéház- és vendéglőben.

Utolsó vasut állomás Dédá. Posta, távirtda és telefon helyben.

Hazaérkeztem.

Láttam a külföldi divatot és ami szép és divatos kelmét találtam, azt mind megvettem, miért is

csak egyedül nálam lehet

a legszebb és divatos női ruha szöveteket és remek blouz selymeket jutányosan vásárolni.

Ujdonságok naponta érkeznek.

A kirakat
sötétkékre van festve

Löwy F.

Piac-utca 24.
Fehérlő szálloda épület.

111-x-74.